

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **A. V.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 11. 2018, č. j. OAM-941/ZA-ZA11-K02-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 2. 1. 2019, č. j. 41 Az 31/2018 – 15,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 2. 1. 2019, č. j. 41 Az 31/2018 – 15, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včasně podanou kasační stížností brojí žalobce, jakožto stěžovatel, proti shora označenému usnesení (dále jen „napadené usnesení“) Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), jímž byl zamítnut jeho návrh na ustanovení zástupce dle § 35 odst. 9 s. ř. s. Stěžovatelova žaloba směřovala proti shora označenému rozhodnutí žalovaného, jímž mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v rozhodném znění.

[2] Krajský soud v odůvodnění napadeného usnesení na základě obsahu a zpracování podané žaloby uzavřel, že k ochraně práv stěžovatele nebylo třeba ustanovovat zástupce z řad advokátů, neboť žaloba měla všechny zákonem stanovené náležitosti a byla zcela fundovaně zpracována i s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu či zákonná ustanovení vztahující se k problematice mezinárodní ochrany a lidským právům apod., obsahovala žalobní body, a tedy dostatečně vymezila předmět řízení. Krajský soud uvedl, že zohlednil schopnost účastníka řízení samostatně hájit své zájmy v řízení s ohledem na projednávanou věc, obsah a rozsah podaného návrhu na zahájení řízení. Z podané žaloby je bezpečně seznatelné, z jakých důvodů a čeho se stěžovatel žalobou domáhal. Ustanovení zástupce proto nebylo podle krajského soudu nezbytné k ochraně práv stěžovatele.

[3] Stěžovatel podává kasační stížnost z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Krajský soud měl nedostatečně zjistit skutkový stav věci, v důsledku čehož zatížil napadené usnesení vadou, jež měla za následek jeho nezákonnost.

[4] Stěžovatel předně namítá, že předmětná žaloba, z jejíchž formálních náležitostí a argumentační úrovně krajský soud vycházel, byla zpracována pracovníkem Organizace pro pomoc uprchlíkům, z. s., tedy nikoli stěžovatelem samotným. Její obsahová úroveň a naplnění formálních náležitostí jsou proto nerozhodné vzhledem k otázce schopnosti stěžovatele samostatně hájit svá práva. Není v možnostech pracovníků Organizace, aby každého klienta, který o to projeví zájem, zastupovali na základě plné moci a poskytovali mu komplexní právní služby v řízení před soudem. Stěžovateli tak sice byla připravena žaloba, tuto však již musel fakticky podat sám. Stěžovatel je cizincem, který žádá o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky. Ačkoli se domluví českým jazykem, nemá právnícké vzdělání a neorientuje se v právním řádu České republiky.

[5] Skutečnostmi, které mají být při rozhodování o návrhu na ustanovení zástupce zjišťovány, jsou jak hmotněprávní charakter projednávané věci, tak osobnostní a faktické poměry stěžovatele včetně úrovně jeho legitimně očekávatelného a předvídatelného povědomí o hmotných i procesních právech, která pro něj ze včas podané žaloby vyplývají (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2004, č. j. 6 Azs 19/2003 – 45). Komentářová literatura pak podle stěžovatele uvádí, že při posuzování otázky, zda je zastoupení nezbytně třeba pro ochranu práv navrhovatele, musí soud postupovat komplexním způsobem. Stěžovatel má přitom za to, že krajský soud přihlédl pouze k žalobě jako takové, aniž by se zabýval dalšími relevantními skutečnostmi. Podání žaloby není jediným procesním úkonem, který je v rámci soudního řízení správního ve věcech mezinárodní ochrany potřeba učinit. Bezvadnost žaloby je nezbytností z důvodu koncentrace řízení, protože žalobní body nelze rozšiřovat po uplynutí lhůty pro podání žaloby. Žaloba přitom musí obsahovat alespoň jeden žalobní bod. Věcné odůvodnění žaloby je tak paradoxně přičítáno k tíži žalobce a vede k zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce. Skutečnost, že stěžovatel využil *ad hoc* služeb Organizace pro pomoc uprchlíkům, svědčí naopak pro závěr, že není schopen samostatně účinně hájit svá práva v řízení o žalobě.

[6] Stěžovatel rovněž v kasační stížnosti požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů.

[7] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že jejím předmětem je toliko procesní postup krajského soudu ve vztahu k návrhu na ustanovení zástupce, a proto ponechává posouzení jeho zákonnosti na Nejvyšším správním soudu.

[8] Kasační stížnost je přípustná a projednatelná. Nejvyšší správní soud podotýká, že v tomto řízení o kasační stížnosti není třeba trvat na povinném zastoupení stěžovatele dle § 105 odst. 2 s. ř. s. (srov. bod 29 usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19). O stěžovatelově návrhu na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti tedy Nejvyšší správní soud nerozhodoval, neboť kasační stížnosti je bezvadná (patrně opět zpracovaná Organizací pro pomoc uprchlíkům), žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil a jednání ve věci nařízeno nebylo. Pro rozhodnutí o kasační stížnosti ostatně již nebylo třeba jakýchkoli dalších procesních úkonů ze strany stěžovatele.

[9] Nejvyšší správní soud také poznamenává, že kasační stížnost projednal přednostně, tj. mimo běžné pořadí dle § 56 s. ř. s., neboť se jedná v meritu o věc mezinárodní ochrany a další postup v řízení před krajským soudem je na výsledku posouzení kasační stížnosti závislý.

pokračování

[10] Kasační stížnost je důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud posoudil obsah odůvodnění napadeného rozsudku a ztotožňuje se se stěžovatelem, že krajský soud pochybil, když otázku nezbytnosti ustanovení zástupce z řad advokátů posuzoval tolik s ohledem na kvalitu a formální náležitosti žaloby. V tomto ohledu lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2012, č. j. 9 As 155/2012 – 15, podle něhož „[r]ozhodnutí městského soudu vycházející pouze z úvahy, že žaloba byla podána v bezvadném stavu, nelze ve světle výše uvedeného považovat za rozhodnutí založené na dostatek důvodů rozhodnutí.“ K formální a obsahové úrovni žaloby totiž přistupují další podstatná kritéria, jež je nutno při posuzování splnění této podmínky zohlednit, mezi něž patří charakter projednávané věci, ale i osobnostní a faktické poměry účastníka řízení, úroveň povědomí o jeho právech v soudním procesu a vůbec o právních poměrech v České republice (k tomu srovnej rozsudek ze dne 30. 9. 2003, č. j. 1 Azs 5/2003 - 46, publikovaný pod č. 108/2004 Sb. NSS).

[12] Krajský soud se zabýval pouze formální a obsahovou úrovní žaloby, a v tomto ohledu posoudil otázku nezbytnosti ustanovení zástupce neúplně, a tedy nesprávně [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Nejvyšší správní soud tedy k důvodné kasační stížnosti napadené usnesení zrušil v souladu s § 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s. V dalším řízení pak bude na krajském soudu, aby se zabýval všemi výše uvedenými okolnostmi relevantními pro určení, zda je ustanovení zástupce nezbytné k ochraně práv stěžovatele v řízení o žalobě. Zejména necht' krajský soud posoudí potřebu zastoupení stěžovatele v případném jednání před soudem, stejně jako rozšíření žalobní argumentace v žalobou vytyčených bodech. Krom toho je třeba vzít v potaz národnost stěžovatele a s tím spojenou přepokládanou míru orientace v právním řádu České republiky.

[13] Podle § 110 odst. 3 věty první s. ř. s. rozhodne o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti krajský soud v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. února 2019

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu